

کنکور ۱۳۹۰

- ۱۵۱- در بیت زیر همهٔ اختیارات شاعری به استثنای..... وجود دارد؟
«دل عاشق چه غم از سوزش دوران دارد / کشتی نوح چه اندیشهٔ طوفان دارد»
(۱) ابدال (۲) قلب (۳) تغییر کمیّت مصوت‌ها (۴) فاعلاتن به جای فعلاتن

۱۵۲- (در کتب جدید التالیف حذف شده است).

- ۱۵۳- در همهٔ ابیات به جز بیت..... دو اختیار شاعری فاعلاتن به جای فعلاتن و تغییر کمیّت مصوت‌ها، یافت می‌شود.
(۱) گر مخیر بکنندم به قیامت که چه خواهی / دوست ما را و همه نعمت فردوس
(۲) چشم کوتاه‌نظران بر ورقِ صورت خوبان / خط همی‌بیند و عارف قلم صنع خدا را
(۳) آرزو می‌کنم شمع‌صفت پیش وجودت / که سراپای بسوزند من بی‌سر و پا را
(۴) گر سرم می‌رود از عهد تو سر باز نییچم / تا بگویند پس از من که به سر برد وفا را

۱۵۴- نام وزن عروضی بیت:

- در سرو و مه چه گویی؟ ای مجمع نکویی!
تو ماه مشک بویی، تو سرو سیم ساقی
(۱) هرج مثنی‌اخر (۲) رمل مثنی‌مشکول (۳) مضارع مثنی‌اخر (۴) مضارع مثنی‌اخر ب مکفوف

۱۵۵- وزن همهٔ ابیات به جز بیت..... دوری (متناوب) است.

- (۱) نسیم عشق ز کوی هوس نمی‌آید / چرا که بوی گل از خار و خس نمی‌آید
(۲) دل من ز تابناکی، به شراب ناب ماند / نکند سیاهکاری، که به آفتاب ماند
(۳) تا دامن از من کشیدی، ای سرو سیمین تن من / هر شب ز خونابهٔ دل، پر گل بود دامن من
(۴) ای که پس از هلاک من، پای نهی به خاک من / از دل خاک بشنوی، نالهٔ دردناک من
۱۵۶- همهٔ ابیات زیر، به استثنای بیت..... در یک گروه وزنی قرار دارند.

- (۱) زیرنشین علمت کاینات / ما به تو قایم چو تو قایم به ذات
(۲) باز در اسرار روم جانب ن یار روم / نعرهٔ بلبل شنوم در گل و گلزار روم
(۳) هر که چنین لشکرش نعل در آتش نهاد / نعل بها داد عمر بر سر میدان او
(۴) شور شراب عشق تو آن نفسم رود ز سر / کاین سر پر هوس شود خاک در سرای تو

کنکور ۱۳۹۱

۱۵۳- وزن «نخواهی آن که چو آتش کنند خاموش / خموش باش و به هر خس ره کمین مگشای» با کدام بیت یکسان است؟

- (۱) من رمیده ز غیرت زپا فتادم دوش / نگار خویش چو دیدم به دست بیگانه
(۲) هر گه که دل به عشق دهی خوش دمی بود / در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست
(۳) سر پیوند تو تنها نه دل حافظ راست / کیست آن کش سر پیوند تو در خاطر نیست
(۴) وگر رسم فنا خواهی که از عالم براندازی / برافشان تا فرو ریزد هزاران جان ز هر مویت

۱۵۴- کدام اختیار شاعری در بیت زیر وجود ندارد؟

«گر ز دریا دو سه قطره بپراکند چه باک / باز چون جمع شود رو سوی دریا دارد»
(۱) ابدال (۲) قلب (۳) کاربرد فاعلاتن به جای فعلاتن (۴) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند و بلند به کوتاه

۱۵۵- نام وزن عروضی بیت زیر چیست؟

«باور مکن که من دست از دامنت بدارم / شمشیر نَگَسَلانَد، پیوند مهربانان»
(۱) رمل مثنی مشکول (۲) رمل مثنی مخبون (۳) هزج مثنی اُخرب (۴) مضارع مثنی اُخرب

۱۵۶- نام وزن عروضی همه ابیات به استثنای بیت در کمانک مقابل آن درست آمده است.

(۱) بوی خوش تو هر که ز باد صبا شنید / از یار آشنا سخن آشنا شنید (مضارع مثنی اُخرب مکفوف محذوف)
(۲) نفس برآمد و کام از تو بر نمی آید / فغان که بخت من از خواب در نمی آید (مجث مثنی مخبون محذوف)
(۳) می وزد از چمن نسیم بهشت / هان بنوشید دم به دم می ناب (رمل مسدس مخبون محذوف)
(۴) روی بنما و مرا گو که ز جان دل برگیر / پیش شمع آتش پروانه به جان گو درگیر (رمل مثنی مخبون محذوف)

کنکور ۱۳۹۲

۱۵۲- وزن عروضی بیت: «گرفت ساقی گلرخ به کف چو لاله پیاله / پیاله از رخ ساقی گرفت پرتو لاله» کدام است؟

(۱) مفاعِلن فاعِلاتن مفاعِلن فاعِلاتن (۲) مفاعِلن فاعِلاتن مفاعِلن فاعِلن
(۳) مفاعِلین فَعَلات مفاعِلِ فاعِلن (۴) مفاعِلین فاعِلاتن مفاعِلن فاعِلاتن

۱۵۳- بیت «گفتم که به دانایی از قید تو بگریزم/لیکن بشد از دستم سر رشته دانایی» با کدام بیت دارای وزنی یکسان است؟

(۱) گفتم ز قید هستی رو مست شو که رستی / گفتا به می پرستی جستم ز خود رهایی
(۲) زین دایره مینا خونین جگرم می ده / تا حل کنم این مشکل در ساغر مینایی
(۳) ترسم که صرفه ای نبرد روزباز خواست / نان حلال شیخ ز آب حرام ما
(۴) طبعی به هم رسان که بسازی به عالمی / یا همتی که از سر عالم توان گذشت

۱۵۴- نام وزن عروضی کدام بیت در کمانک مقابل آن درست نیامده است؟

(۱) ز دریچه های چشمم نظری به ماه داری / چه بلند بختی ای دل که به دوست راه داری (رمل مثنی مشکول)
(۲) تو سنگ دل که لب لعل بذله گو داری / به خنده خنده دلم خون کنی چه رو داری (مجث مثنی مخبون محذوف)
(۳) ای روی تو در موی تو ماه شب تاری / خورشید هم از آن شب تاری، متواری (رجز مثنی اُخرب محذوف)
(۴) دستی که گاه خنده به آن خال می بری / ای شوخ سنگ دل دلم از حال می بری (مضارع مثنی اُخرب مکفوف محذوف)

۱۵۵- در بیت زیر همه اختیارات زبانی و وزنی به استثنای به کار رفته است.

«عابدان روی سوی قبله اسلام کنند / عارفان را نَبُود قبله جان جز کویت»
(۱) قلب (۲) ابدال (۳) فاعلاتن به جای فعلاتن (۴) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند

۱۵۶- وزن عروضی بیت «ز بس که دستخوش محنت و ملال شدم / ز پا فتادم و آسوده از خیال شدم» با کدام بیت یکسان است؟

(۱) جز آفتاب طلعت تابان ماه من / کس نیست پرتوافکن روز سیاه من
(۲) نفسی داشتم و ناله و شیون کردم / بی تو با مرگ عجب کشمکشی من کردم

۳) دلا دیشب چه می کردی تو در کوی حبیب من / الهی خون شوی ای دل تو هم گشتی رقیب من
 ۴) ز من به مَقْدَم تو چون ستاره جان دادن / ز تو به ماتم من چون سپیده خندیدن

۱۵۷- در کدام بیت شاعر با آوردن هجاهای بلند و کشیده، سکوت سنگین اندوه خود را بیان می کند؟

- ۱) که رستم که باشد که فرمان من / کند پست و پیچد ز پیمان من ؟
 ۲) همی ریخت خون و همی کند موی / سرش پر ز خاک و پر از آب روی
 ۳) نباشد همی نیک و بد پایدار / همان به که نیکی بود یادگار
 ۴) همان گنج و دینار و کاخ بلند / نخواهد بدن مر تو را سودمند

کنکور ۱۳۹۳

۱۵۳- علایم هجایی کدام گزینه، وزن بیت زیر را مشخص می کند؟

« دعوی عشق ز هر بوالهوسی می آید / دست بر سر زدن از هر مگسی می آید »

- ۱) - - - -UU - -UU -U - - (۱)
 ۲) - - - -UU - -UU -U - - (۲)
 ۳) -UU -UU - -UU - - - (۳)
 ۴) -UU - -UU - -UU - -U - (۴)

۱۵۴- وزن همه ابیات به جز بیت..... در کمانک مقابل آن درست آمده است.

- ۱) من که باشم در آن حرم که صبا / پرده دار حریم حرمت اوست (فاعلاتن مفاعلتن فعلن)
 ۲) سیر سپهر و دور قمر را چه اختیار / در گردشند بر حسب اختیار دوست (مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن)
 ۳) هزار عقل و ادب داشتم من، ای خواجه / کنون که مست خرابم صلاح بی ادبی است (مفاعلتن فاعلاتن مفاعیل فاعلن)
 ۴) مگر تو شانه زدی زلف عنبر افشان را / که باد غالیه سا گشت و خاک عنبر بوست (مفاعلتن فاعلاتن مفاعلتن فعلن)

۱۵۵- در همه ابیات به استثنای بیت..... اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه صورت گرفته است.

- ۱) طرف کرم زکس نیست این دل پر امید من / گر چه سخن همی برد قصه من به هر طرف
 ۲) از خم ابروی توام هیچ گشایشی نشد / وه که در این خیال کج عمر عزیز شد تلف
 ۳) ابروی دوست کی شود دستکش خیال من / کس نزده است از این کمان تیر مراد بر هدف
 ۴) صوفی شهر بین که چون لقمه شبهه می خورد / پاردمش دراز باد آن حیوان خوش علف

۱۵۶- نام وزن عروضی بیت « بوی تو می شنیدم و بر یاد روی تو / دادند ساقیان طرب یک دو ساغرم » کدام است؟

- ۱) مضارع مثنی اخرج محذوف / ۲) رمل مثنی مکفوف محذوف
 ۳) رمل مثنی مخبون مکفوف محذوف / ۴) مضارع مثنی اخرج مکفوف محذوف

۱۵۷- کدام بیت در وزن « مفعول فاعلاتن مفاعلتن » سروده شده است؟

- ۱) برکن ز خواب غفلت پورا سر / و اندر جهان به چشم خرد بنگر
 ۲) با ناز و بی نیاز به بیداری و به خواب / بر تن حریر بودت و در گوش بانگ زیر
 ۳) قصر تو زین سخن همه خندد / بر تو ای فتنه بر سرای غرور
 ۴) کار خرد چیز نیست جز همه تدبیر / کار سخن نیز نیست جز همه گفتار

۱۵۳- در کدام دو بیت اختیار شاعری «ابدال» وجود دارد؟

- الف) بال و پرش ز سنگ ستم کی توان شکست مرغی که جز در تو ندارد نشیمنی
 ب) خدیو روی زمین آفتاب دولت و دین که کمترین خدمش حکم بر سلاطین داد
 ج) فغان که در طلب گنج‌نامه مقصود شدم خراب جهانی ز غم تمام و نشد
 د) زاهد خلوت‌نشین دوش به میخانه شد از سر پیمان برفت با سر پیمانانه شد
- ۱) الف - د ۲) الف - ج ۳) ب - ج ۴) د - ب

۱۵۴- وزن بیت زیر، کدام است؟

- «جلوه‌کنان می‌رود و باز می‌آیی سرو ندیدم بدین صفت متمایل»
- ۱) مفتعلن فاعلات مفتعلن فع ۲) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
 ۳) مفتعلن مفتعلن مفاعلن مفتعلن ۴) مفتعلن فاعلن مفاعلن فاعلن

۱۵۵- نام وزن بیت زیر، کدام است؟

- «ز تیغ حادثه آن روز ایمنم کردند / که با دو ابروی پیوسته تو پیوستم»
- ۱) مجتث مثنی مخبون مقبوض ۲) مجتث مثنی مخبون محذوف
 ۳) هزج مثنی اخب مکتوف ۴) هزج مثنی مخبون محذوف

۱۵۶- بیت: «چو بلبل سحری بر گرفت نوبت بام / ز توبه‌خانه تنهایی آمدم بر بام» با کدام یک از ابیات زیر، هم وزن است؟

- ۱) رفیق مهربان و یار همدم همه کس دوست می‌دارند و من هم
 ۲) دوران دهر عاقبتم سر سفید کرد وز سر به در نمی‌رودم همچنان فضول
 ۳) تومپندار کزین در به ملامت بروم که گرم تیغ زنی بنده‌ی بازوی توام
 ۴) مرا به عاشقی و دوست را به معشوقی چه نسبت است؟ بگویند قاتل و مقتول

۱۵۷- در بیت زیر کدام اختیارات شاعری تماماً وجود دارد؟

- «امروز که دستگاه داری و توان / بیخی که بر سعادت آرد بنشان»
- ۱) حذف همزه - ابدال
 ۲) تبدیل مصوت کوتاه به بلند - ابدال
 ۳) تبدیل مصوت کوتاه به بلند - حذف همزه
 ۴) تبدیل مصوت کوتاه به بلند - تبدیل مصوت بلند به کوتاه

۱۴۸- وزن و نام وزن بیت زیر کدام است؟

«آزادی ما در گرو پختگی ماست / آویخته است از رگ خامی ثمر ما»

(۱) مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن = مضارع مثنیٰ اُخرب مکفوف محذوف

(۲) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن = هزج مثنیٰ اُخرب مکفوف محذوف

(۳) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعل = هزج مثنیٰ اُخرب مکفوف مجبوب

(۴) مستفعلُ مفعولن مستفعلُ مفعولن = هزج مثنیٰ اُخرب

۱۴۹- در کدام بیت، اختیار وزنی «ابدال» صورت گرفته است؟

(۱) بُرد او دل عاشقان آفاق پیچید بر آن دو زلف چون شست

(۲) اندر عجبم که چشم آن ماه ناخورده شراب چون شود مست

(۳) زان چشم پر از خمار سرمست پر خون دارم دو دیده پیوست

(۴) تا عزم جفا درست کرد او دست همه عاشقانش بشکست

۱۵۰- در کدام مصراع اختیارات شاعری: «کوتاه تلفظ کردن مصوّت بلند»، «حذف همزه» و «بلند تلفظ کردن هجای پایانی»

صورت گرفته است؟

(۱) مخالفت نکنم آن کنم که فرمان است

(۲) که جهل پیش خردمند عذر نادان است

(۳) نه آبروی که گر خون دل بخواهی ریخت

(۴) هزار سختی اگر بر من آید آسان است

۱۵۱- در کدام مصراع اختیار وزنی قلب صورت گرفته است؟

(۱) دل برگرفت از من بُتم یکبارگی (۲) زیرنشین غلمت کاینات

(۳) دست کسی بر نرسد به شاخ هویت تو (۴) بر شوم از نشاط دل وقت سحر به منظره

۱۵۲- وزن عروضی کدام مصراع در مقابل آن «غلط» آمده است؟

(۱) جهان شب است و تو خورشید عالم آرایی (مفاعِلن فَعَلاتن مفاعِلن فع لن)

(۲) ای حسن خط از دفتر اخلاق تو بایی (مفعول مفاعیلن مفعولُ مفاعیلن)

(۳) کس نماند که به دیدار تو واله نشود (فاعلاتن فَعَلاتن فَعَلاتن فعَلن)

(۴) به سر راهت آورم هر شب (فاعلاتن مفاعِلن فع لن)

۱۵۳- در کدام بیت، هم اختیار وزنی و هم اختیار زبانی وجود دارد؟

(۱) مُلک کسری همه در قبضه فرمان تو باد که جهان باز نخواهد چو تو کس را آورد

(۲) بودم افتاده ز پا شوق تو دستم بگرفت بر سرکوی توام بی سر و بی پا آورد

(۳) عقل چو با آفتاب رای تو را دید گفت پایه خورشید را سایه یزدان شکست

(۴) مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم جرس فریاد می دارد که بر بندید محملها

۱۵۴- نام وزن بیت زیر، کدام است؟

«در مانده‌ایم با دل غمخواره می کجاست؟ در آتشیم با جگر تشنه اب کو؟»

- (۱) مضارع مثنی‌اخر مکفوف
(۲) هزج مثنی‌اخر مکفوف
(۳) هزج مثنی‌اخر مکفوف مجبوب
(۴) مضارع مثنی‌اخر مکفوف محذوف

۱۵۵- بیت زیر با کدام بیت، در یک گروه وزنی قرار می‌گیرد؟

«دردم نهفته به ز طبییان مدعی باشد که از خزانه غیبم دوا کنند»

- (۱) تا درخت دوستی بر کی دهد
(۲) شاها فلک از بزم تو در رقص سماع است
(۳) تحصیل عشق و رندی آسان نمود اول
(۴) به جز خیال دهان تو نیست در دل تنگ
حالیما رفتیم و تخمی کاشتیم
دست طرب از دامن این زمزمه مگسل
آخر بسوخت جانم در کسب این فضایل
که کس مباد چو من در پی خیال محال

۱۵۶- وزن همهٔ مصراع‌ها متناوب (دوری) است. به جز:

- (۱) در بزم درد نوشان زهد و ورع ننگند
(۲) جهان ز گریهام از آب گشت مالمال
(۳) ای لب و گفتار تو کام دل و قوت جان
(۴) کجا به گرد سمنندت رسد پیادهٔ مسکین

کنکور ۱۳۹۸

۱۵۳- در بیت زیر همهٔ اختیارات شاعری یافت می‌شود؛ به جز:

«گذار بر ظلمات است خضر راهی کو؟ مباد کآتش محرومی آب ما ببرد»

- (۱) ابدال
(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
(۳) حذف همزه
(۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۱۵۴- در کدام بیت، اختیار «تغییر مصوت کوتاه به بلند و تغییر مصوت بلند به کوتاه» صورت گرفته است؟

- (۱) داغ محبت است و بس خانه فروز جان و دل
(۲) بادهٔ عقل سوز را داروی بی‌هشی مزن
(۳) آن شکرین لبی که من ناله از او چو نی کنم
(۴) سوخت بساط هستیم ریخت بنای طاقتم
نیست ز روزن دگر روشنی این سرای را
نیست به سرمه حاجت آن چشم جنون فزای را
غوطه به زهر می دهد طوطی خوش نوای را
چند پر از نفس دهم آه شکسته پای را

۱۵۵- وزن بیت زیر کدام است؟

«ای ساقی از آن پیش که مستم کنی از می من خود ز نظر در قد و بالای تو هستم»

- (۱) مستفعل مستفعل مستفعل فع
(۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن
(۳) مستفعل فاعلات مستفعل فع
(۴) مفعول مفاعیل مفاعیل فع

۱۵۶- نام وزن مقابل کدام مصرع درست است؟

- (۱) مرا مهر سیه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد: هزج مثنی‌اخر سالم
(۲) شوریده و شیدا کند هر دل که دلبر جا کند: رمل مثنی‌اخر سالم
(۳) فلک کار مرا افکند با نامهربان ماهی: هزج مثنی‌اخر محذوف
(۴) آشفته خاطر کرده ام جمعیت عشاق را: رجز مثنی‌اخر محذوف

۱۵۷- کدام بیت را می توان به دو صورت دسته بندی هجایی کرد؟

- (الف) دست به جان نمی رسد تا به تو بر فشانمش
(ب) نه حسرت وصالش از دل توان به در کرد
(ج) من نمی گویم که عاقل باش یا دیوانه باش
(د) ساقی چمن گل را بی روی تو رنگی نیست
- بر که توان نهاد دل تا ز تو واستانمش
نه صبر در فراقش زین بیشتر توان کرد
گر به جانان آشنایی از جهان بیگانه باش
شمشاد خرامان کن تا باغ بیارایی
- (۱) الف، ب (۲) الف، ج (۳) ب، د (۴) ج، د

۱۵۸- وزن کدام بیت با «تو قدر آب چه دانی که میان فراتی» یکسان است؟

- (۱) هر آن گسست که ببیند روا بود که بگوید
(۲) هزار نقد به بازار کاینات آرند
(۳) اگر روم ز پیش فتنه برانگیزد
(۴) برو معالجه خود کن ای نصیحت گوی
- که من بهشت بدیدم به راستی و درستی
یکی به سکه صاحب عیار ما نرسد
ور از طلب بنشینم که به کینه برخیزد
شراب و شاهد شیرین که را زیانی داد

۱۵۹- وزن مقابل کدام مصراع، درست است؟

- (۱) چند نومید ز کوی تو دل زار آید: فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
(۲) گوهر تاجم که در دست گدا افتاده‌ام: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
(۳) جهان و کار جهان جمله هیچ بر هیچ است: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن
(۴) من و باد صبا مسکین، دو سرگردان بی حاصل: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن

۱۶۰- وزن مصراع‌های زیر به ترتیب کدام است؟

«صبح خواهد شد و به این کاسه آب / آسمان، هجرت خواهد کرد»

- (۱) فاعلاتن فع لن، فعلاتن فع، فاعلاتن مفعولن فع
(۲) فاعلاتن فع، فعلاتن فعلن، فاعلاتن فعلاتن فع
(۳) فاعلاتن فع، فاعلاتن فع لن، فاعلاتن فعلاتن فع
(۴) فعلاتن فع، فعلاتن فعلن، فعلاتن فعلاتن فعلن

کنکور ۱۳۹۹

۱۵۴- در همه ابیات حذف «همزه» به چشم می خورد؛ به جز:

- (۱) برون خرام و ببر گوی خوبی از همه کس / سزای حور بده رونق پری بشکن
(۲) چو عندلیب فصاحت فرو شد ای حافظ / تو قدر او به سخن گفتن دری بشکن
(۳) چو عطرسای شود زلف سنبل از دم باد / تو قیمتش به سر زلف عنبری بشکن
(۴) به زلف گوی که آیین دلبری بگذار / به غمزه گوی که قلب ستمگری بشکن

۱۵۵- وزن بیت زیر، با کدام بیت یکسان است؟

«فغان که منزل دور و دراز وادی عشق نکرد دل تهی از ناله چون جرس ما را»

- (۱) به سیر ماه از محفل مخوان پروانه ما را / که می گردد خنک از پرتو مهتاب عیش ما
(۲) سیاه در دو جهان باد روی موی سفید / که همچو صبح، گران سنگ ساخت خواب مرا
(۳) به اسیران بلا ملک امان فرمودند / به فقیران گدا گنج سلاطین دادند
(۴) نفحات صبح دانی ز چه روی دوست دارم / که به روی دوست ماند که برفکند نقابی

۱۵۶- در بیت زیر، همهٔ اختیارات شاعری یافت می شود؛ به جز:

«قوتِ بازوی پرهیز به خوبان مفروش که در این خیلِ حصارِ به سواری گیرند»

(۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، قلب

(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، ابدال

(۳) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن، حذف همزه

(۴) بلندبودن هجای پایان مصراع، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۱۵۷- کدام ابیات را می توان به دو صورت دسته بندی هجایی کرد؟

(الف) عشقم آتش زد و آب مژه از سر بگذشت / پی آن گوهر یکدانه به دریا زده ام

(ب) وقتی نشد که بی دوست بر حال خود نگریم / روزی نشد که در عشق بر کار خود نخندیم

(ج) ای بت دل پسند من هر سر موت بند من / کاکل تو کمند من طرهٔ تابدار هم

(د) نقد جان بر سر سودای جنون باخته ایم / ایمن از وسوسهٔ عقل زبان کار شدیم

(ه) از بس عرق شرم نشسته است به رویم / محروم ز نظارهٔ آن روی نکویم

(۱) الف، ج (۲) الف، ه (۳) ب، د (۴) ب، ه

۱۵۸- با توجه به بیت زیر همهٔ موارد از دیدگاه «عروض و قافیه» درست است؛ به جز:

«در نمازم خم ابروی تو با یاد آمد حالتی رفت که محراب به فریاد آمد»

(۱) وزن بیت «فاعلاتن، فعلاتن، فعلاتن، فعلن» است.

(۲) در بیت فوق قافیه براساس قاعدهٔ «۲» آمده است.

(۳) شاعر از اختیارات شاعری «ابدال» و حذف همزه استفاده کرده است.

(۴) در مصرع اول دو بار و در مصرع دوم یک بار، «حذف همزه» صورت گرفته است.

۱۵۹- در بیت زیر، با توجه به اختیارات شاعری تعداد هجاهای بلند و کشیده به ترتیب، کدام است؟

«از پای فتادیم چو آمد غم هجران / در درد بمردیم چو از دست دوا رفت»

(۱) ده، پنج (۲) ده، شش (۳) یازده، چهار (۴) یازده، پنج

۱۶۰- وزن همهٔ ابیات «دوری» است، به جز:

(۱) صید بیابان عشق، چون بخورد تیر او / سر نتواند کشید، پای ز زنجیر او

(۲) ای که ز دیده غایبی، در دل ما نشسته ای / حسن تو جلوه می کند، وین همه پرده بسته ای

(۳) بیا که در غم عشقت مشو شم بی تو / بیا ببین که در این غم چه ناخوشم بی تو

(۴) می برزند ز مشرق، شمع فلک زبانه / ای ساقی صبحی، در ده می شبانه

کنکور ۱۴۰۰

۱۵۴- وزن مصرع زیر با کدام مصراع، یکسان است؟

«گر خون من ز شیشه بریزد به جام او»

(۱) کار فرو بسته ام هیچ گشایش ندید

(۲) هیچ مرغ دلی از حلقهٔ زلف تو نجست

(۳) ز شرم عارض او لاله بست بر رخ ماه

(۴) آگاهی ز راحت عشاق خسته نیست

۱۵۵- در همه ابیات هر دو اختیار «وزنی و زبانی» وجود دارد؛ به جز:

- ۱) گره به باد مزین گرچه بر مراد رود / که این سخن به مثل باد با سلیمان گفت
- ۲) حافظ از آب حیات ازلی می خواهی / منبعش خاک در خلوت درویشان است
- ۳) مستم کن آن چنان که ندانم ز بی خودی / در عرصه خیال که آمد کدام رفت
- ۴) زنهار از آن عبارت شیرین دل فریب / گویی که پسته تو سخن در شکر گرفت

۱۵۶- بیت زیر فاقد کدام «اختیار شاعری» است

«هرکه در سایه تو باشد نیست / روز او را به آفتاب نیاز»

- ۱) ابدال ۲) حذف همزه ۳) بلند بودن هجای پایان مصراع ۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۱۵۷- کدام بیت را «نمی توان» به دو صورت تقسیم بندی هجایی کرد؟

- ۱) سپهر با همه بی مهریش به مهر آمد / هنوز با من بیدل تو بر سر کینی
- ۲) گنجینه مهر او در سینه نمی گنجد / کاشانه بدین تنگی یکباره خراب اولی
- ۳) ای خواجه برو بنده آن زهره جبین باش / در بندگی خاک درش صدرنشین باش
- ۴) شاخ گلی که آتش از جوی دیده دادم / دورم ز خویشتن کرد با صد هزار خواری

۱۵۸- کدام بیت «فاقد» وزن دوری (همسان دو لختی) است؟

- ۱) تا تو به گلشن آمدی با همه در کشاکشم / وه که تو در کنار گل من به میان آتشم
- ۲) در وادی محبت دانی چه کار کردم / اول به سر دویدم آخر ز پا فتادم
- ۳) تا خیل غمت خیمه زد اندر دل تنگم / از تنگدلی با در و دیوار به جنگم
- ۴) ای کعبه مقصودم وی قبله آمالم / میسند بدین روزم مگذار بدین حال

۱۵۹- وزن کدام مصرع در مقابل آن «غلط» آمده است؟

- ۱) راز همه کرد افشا ننموده رخ زیبا (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)
- ۲) نشستیم از سر زلفش ولی به روز سیاهی (مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن)
- ۳) امشب ای زلف سیه سخت پریشان شده ای (فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعولن)
- ۴) دوش ز دست رقیب ساغر می خورده ای (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)

۱۶۰- با توجه به عروض و قافیه کدام گزینه، در مورد رباعی زیر غلط ذکر شده است؟

- «بازار قبول گل چو شد خوش خوش تیز / گفتم که به باغ در شو ای دلبر! خیز
گل گفت که آب قدمش خیره مریز / ما دست گلابگر گرفتیم و گریز»
- ۱) ابیات را می توان به دو صورت دسته بندی هجایی کرد.
 - ۲) در بیت اول از اختیار شاعری ابدال استفاده شده است.
 - ۳) در بیت دوم شاعر دو بار مصوت کوتاه را بلند تلفظ کرده است.
 - ۴) قافیة رباعی براساس قاعده «۲» آمده است و حرف روی «ز» است.

۱۵۴- وزن عروضی سروده زیر کدام است؟

آسمان صاف و شب آرام/ بخت خندان و زمان رام

- (۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع لن
 (۲) فعاتل فاعلاتن فعاتل فاعلاتن
 (۳) فاعلاتن فعاتل فعاتل فعل
 (۴) فاعلاتن فعاتل فعاتل فعل

۱۵۵- نام وزن عروضی کدام مصرع در مقابل آن غلط آمده است؟

(۱) روی تو از دل ببرد منزلت و قدر ناز (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)

(۲) جان مرا هست کنی مست چو بر من گذری (مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن)

(۳) ز داغ حسن دگر لاله‌زار پیدا کرد (مفاعلن فعاتلن مفاعلن فع لن)

(۴) ماندم به چمن شب شد و مهتاب برآمد (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)

۱۵۶- بیت زیر «فاقد» کدام اختیار شاعری است؟

«ز خنده‌رویی گردون فریب رحم مخور که رخنه‌های قفس رخنه‌رهایی نیست»

(۱) ابدال (۲) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۳) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (۴) آوردن فاعلاتن به جای فعاتلن

۱۵۷- در کدام بیت «سه نوع اختیار وزنی و دو اختیار زبانی» می‌توان یافت؟

(۱) آه اگر دامن پاک تو نیارند به دست خستگانی که دریدند گریبانی چند

(۲) مستان بزم عیش شرابی نداشتند در عین بی‌خودی می‌نابی نداشتند

(۳) چو مطربان سحر آهنگ زیر و بام کنند معاشران صبح‌وحی هوای جام کنند

(۴) کسی است صاحب بخت بلند و عمر دراز که دست بر سر آن زلف خم به خم دارد

۱۵۸- نام بحر مقابل کدام مصراع درست است؟

(۱) اگر هوشمندی به معنی گرای (متقارب مثنی سالم)

(۲) به میدان محبت خون بهایش از که بستنام (هزج مثنی محذوف)

(۳) دامن آن گنج شادی را نیاوردم به دست (رمل مثنی محذوف)

(۴) جامی بکش تا جم شوی با اهل دل محرم شوی (رجز مثنی محذوف)

۱۵۹- کدام بیت دارای وزن دولختی (دوری) است و می‌توان آن را به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد؟

(۱) ای آفتاب روشن و ای سایه همای ما را نگاهی از تو تمام است اگر کنی

(۲) دیوانه عشقت را جایی نظر افتاده است کانجا نتواند رفت اندیشه دانایی

(۳) عادت بخت من نبود آن که تو یادم آوری نقد چنین کم اوفتد خاصه به دست مفلسی

(۴) کشته معشوق را درد نباشد که خلق زنده به جانند و ما زنده به تأثیر او

۱۶۰- با توجه به «علوم و فنون ادبی» کدام گزینه غلط است؟

«ترک دنیا به مردم آموزند خویشتن سیم و غله اندوزند»

عالم آن کس بود که بد نکند نه بگوید به خلق و خود نکند»

(۱) شعر در رده «ادبیات تعلیمی» می‌توان جا داد.

(۲) ابیات براساس قاعده «۲» و تبصره قافیه سروده شده است.

(۳) در سروده فوق اختیار شاعری فاعلاتن به جای فعاتلن یافت می‌شود. (۴) حذف همزه و کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «هر دو» در ابیات مشهود است.

مرحله اول کنکور سال ۱۴۰۲ (سی‌ام دیماه ۱۴۰۱)

۳۹_ با در نظر گرفتن اختیارات شاعری تقطیع کدام سرود غلط است؟

۱_ تو در نماز عشق چه خواندی (U - U - - - UU - - - U)

۲_ جان من و تو تشنه مهر بود (- U - UU - U - U - -)

۳_ گامی به تو نزدیک و گامی دور (- - - U - - - U - -)

۴_ پشت لبخندی پنهان هر چیز (- - - - UU - - - U)

۴۰_ با توجه به ابیات زیر کدام گزینه درست است؟

"اشکم ز دیده قصه طوفان سؤال کرد چشم جواب داد که از ما پدید شد"

۱_ بیت دارای وزن دوری یا دو لختی همسان است.

۲_ در بیت هر دو اختیارات شاعری وزنی و زبانی موجود است.

۳_ مثل دوم دارای ۱۴ علامت هجایی است که سه هجای آن کشیده است.

۴_ بیت در بحر رجز سروده شده است و به دو شکل دسته‌بندی هجایی می‌شود.

۴۱_ وزن عروضی کدام سروده در مقابل آن نادرست است؟

۱_ گُل من / تو راز ما را به کدام دیو گفتی؟ (فعلاتُ فاعلاتن/ فعلاتُ فاعلاتن)

۲_ سربرافراشتن و افتادن/ دو برادر هستند. (فاعلاتن فاعلاتن فع لن/ فاعلاتن فع لن)

۳_ در روی من مخند/ شیرینی نگاه تو بر من حرام باد (مفعولُ مفاعیلن/ مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلن)

۴_ بجنبید میخ / خورشید رعد/ درخشید برقی به مانند تیر (فعولن فعل/ فعولن فعل/ فعولن فعولن فعولن فعل)

۴۲_ نام بحر مقابل کدام مصراع نادرست است؟

۱_ دل آخر ز دست غمش می‌گریزد (متقارب مثنی محذوف)

۲_ چون شوم خاک رهش دامن بیفشاند ز من (رمل مثنی محذوف)

۳_ غنیمت دان اگر روزی به شادی در زسی ای دل (هزج مثنی سالم)

۴_ آخر نگاهی باز کن وقتی که از ما بگذری (رجز مثنی سالم)

۴۳_ در بیت زیر همه اختیارات شاعر یافت می‌شود به جز؟

"مردگان چمن از دعوت حق زنده شدند کفرهاشان همه از رحمت حق ایمان شد"

۱_ ابدال _ بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۲_ کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند _ حذف همزه

۳_ حذف همزه _ بلند تلفظ کردن هجای پایانی

۴_ آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن _ ابدال

۴۴_ در کدام بیت همه اختیارات زبانی به کار رفته است؟

۱_ بگو که پرده‌سرا، ساز را بساز درآرد مگر ترانه‌ای از قول آن نگار بگوید

۲_ مشنو که شبی تا سحر از آتش سودا منزلگه من خاک سر کوی تو نبود

۳_ ای آفتاب روشن و ای سایه‌های ما را نگاهی از تو تمام است اگر کنی

۴_ سال‌ها کردیم قطع وادی عشقش ولیک تا نینداری که این ره را کرانی یافتیم

۴۵ _ همه موارد در ابیات زیر کاملاً یافت می‌شود به جز؟

«هر که تحمل نکند در جواب بیشتر آید سخنش ناصواب
یا سخن آرای چو مردم به هوش یا بنشین چو حیوان نان خموش»

۱_ قالب ابیات مثنوی و سراینده آن نظامی گنجوی در قرن ششم است.

۲_ قافیه بر اساس قاعده ۲ سروده شده است و "ب و ش" حرف روی است.

۳_ سروده فوق با ضرب المثل "اگر گفتن سیم باشد، خاموشی زر است." تناسب مفهومی دارد.

۴_ ابیات فوق با بیت "کیست در این دیرگه دیرپای کو لمن الملک زند جز خدای" هم وزن است.

مرحله دوم کنکور سال ۱۴۰۲ (چهارده تیر ماه ۱۴۰۲)

۳۹_ وزن مقابل کدام مصراع درست است؟

۱_ من از سطح سیمانی قرن می‌ترسم (فعولن فعولن فعولن فعل)

۲_ دورها آوایی است که مرا می‌خواند (فاعلاتن فع لن فعلاتن فع)

۳_ فریادشان تموج شط حیات بود (مستفعلن مفاعل مستفعل فعل)

۴_ گونه شب شسته بود از گریه مهتاب (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع)

۴۰_ وزن عروضی کدام سروده با ترانه زیر یکسان است؟

"سنگ فرش راه که شب‌های بی‌سحر / تک بوسه‌های پای مرا نوازش کرده‌ای"

۱_ بشنوم بانگ خروسان را ز بام کلبه دهقان / می‌گریزم از تو تا در دامن صحرا

۲_ دیگر آن داس خموشی تان زنگار گرفت / به عبث هرچه درو کردید آواز مرا

۳_ امشب به پارسایی خود دل نهاده‌ام / ای آفتاب وسوسه در من غروب کن

۴_ بر آن شاخ بلند ای نغمه‌ساز باغ بی‌برگی / بمان تا بشنود از شور آوازت

۴۱_ کدام مصرع‌های زیر به ترتیب در بحر "رمل و رجز" سروده شده‌اند؟

الف _ ساقیا کمتر می‌امشب از کرم دادی مرا

ب _ هیچ از تو حاصلم نیست دردا که عین خار است

ج _ زلفت از هر حلقه می‌بندد اسیری

د _ باده در ده چند از این باد غرور

ه _ عمری است تا من در طلب، هر روز گامی می‌زنم

۱_ "الف و ج" _ "د و ه" _ ۲_ "الف، د و ه" _ "ب"

۳_ "ب و د" _ "ج و ه" _ ۴_ "الف، ج و د" _ "ه"

۴۲_ به ترتیب چند مصراع وزن دوری دارد؟ و چند مصراع در بحر هزج مسدس محذوف، سروده شده است؟

_ به جز سرگشتگی به گرد محنت حاصلش نبود _ راحت که شد مکرر دل کوبتر ز رنج است

_ دلم رفت و ندیدم روی دلدار _ به پرسش آمد و عاشق همین دو دم دارد

_ از خم ابروی توام هیچ گشایشی نشد _ چه ره بود این که زد در پرده مطرب

۱_ سه _ سه ۲_ دو _ دو ۳_ سه _ دو ۴_ دو _ سه

۴۳_ در کدام ابیات سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؟

- الف_ تا برآمد در جهان آوازه زلفش و رخس
ب_ تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد
ج_ یک مشت خاک غارت کردن نه مشکل است
د_ نه عجب گر بچکد خون دل از چشم بهار
- ۱_ ب_ د ۲_ الف_ ب
۳_ ج_ د ۴_ الف_ ج

۴۴_ در کدام بیت سه بار اختیار شاعری قلب به کار گرفته شده است؟

- ۱_ ماهی و چون عیان شوی شمع هزار مجلسی
۲_ ای رخ نورپاش تو پیشه گرفته دلبری
۳_ سینه خاقانی اگر بشویی از زنگ عنا
۴_ اشک مرا چو روی خود دار عزیز اگر تو را
- سروی و چون روان شوی عشق هزار لشکری
رونق آفتاب شد زان رخ همچو مشتری
پیش خدایگان تو را بیش کند ثناگری
در خورد آب و آفتاب از پی ساز گزاری

۴۵_ همه موارد کاملاً در ابیات زیر مصداق پیدا می‌کند به جز؟

- «دل تنگ و قدم تنگ و ره بادیه پرسنگ در راه طلب کس به گرانباری من نیست
بیداری مردم همه خواب از پی آن هست در عشق تو خواب است پی بیداری من نیست»
- ۱_ بیت دوم با «تا تو را در دیده خود دیدم ای نور دو چشم / همچو چشم خود ندیدم خواب را دیگر به خواب» تناسب مفهومی دارد.
۲_ قافیه اشعار براساس قاعده «۲» سروده شده است و آرایه «تضاد، جناس و کنایه» در آن یافت می‌شود.
۳_ ابیات را می‌توان به دو گونه، دسته‌بندی هجایی کرد و همهٔ اختیارات زبانی در آن یافت می‌شود.
۴_ در سروده حرف روی «ر» است و یک نوع اختیار وزنی در آن می‌توان یافت.

مرحلهٔ اول کنکور سال ۱۴۰۳ (ششم اردیبهشت ۱۴۰۳)

۳۹_ با توجه به اختیارات شاعری به ترتیب وزن کدام مصراع‌ها "مستفعل مستفعل مستفعل فع" و کدام مصراع‌ها "مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع" است؟

- الف_ من بر همان عهدم که با زلف تو بستم
ج_ هنوز عشق تو امیدبخش جان من است
ه_ با تلخکامی صبر کن ای جان شیرین
- ب_ افتاده ز بام خاک درگه شده‌ام
د_ من آن صبحم که ناگهان چو آتش در شب افتادم
و_ گر خون دلی بیهوده خوردم خوردم
- ۱_ "الف_ و" - "ب_ ج"
۲_ "الف_ ه" - "ب_ د"
۳_ "ب_ ه" - "الف_ ج"
۴_ "ب_ و" - "الف_ ه"

۴۰_ وزن عروضی کدام مورد با سرودهٔ زیر یکسان است؟

- به روی شاخهٔ بادام، سیب می‌بینی
۱_ فیروزه‌های منتشر سرد سردی
۲_ در ظلمت هنگامهٔ ایام سراغی
۳_ در هجوم تشنگی در سوز خورشید تموز
۴_ بلور شستهٔ هر واژه آن چنان آلود
- به روی بوتۀ بابونه، لاله‌های کبود
آب است و آب و آبی بی ابر
زاندیشهٔ عشاق و زآفاق ستردید
پای در زنجیر خاک تفته، می‌نالد گون
که از رسالت گل خار و خس رواج گرفت

- ۴۱_ در کدام بیت اختیارات شاعری "تغییر کمیت مصوت ها، قلب و حذف همزه" یافت می‌شود؟
- ۱_ درد زده است جان من میوه جان من کجا درد مرا نشانه کو درد نشان من کجا
- ۲_ ناله خاقانی اگر دادستان شد از فلک ناله من بیست غم، دادستان من کجا
- ۳_ یار ز من گسست و من بهر موافقت کنون بند روان گسستهام انس روان من کجا
- ۴_ روز به روز بر فلک بخشش عیش می‌کند آن همه را رسید بخش ای فلک آن من کجا

۴۲_ اختیارات شاعری رباعی زیر کدام است؟

- «پیران سرم رنج و غم زندان است آه از غم پیری که دو صد چندان است
من برخی آن پیر خردمند که گفت دنیا همه زندان خردمندان است»
- ۱_ حذف همزه _ دو بار قلب ۲_ بلند تلفظ کردن هجایی پایانی _ قلب
- ۳_ تغییر کمیت مصوت‌ها _ سه بار ابدال ۴_ چهار بار ابدال _ بلند تلفظ کردن هجایی پایانی.

۴۳_ کدام بیت در وزن همسان دولختی به دو شیوه دسته‌بندی می‌شود؟

- ۱_ گر ز نظر نهان شوم چون تو به ره گذر کنی کی ز نظر نهان کنم اشک به ره چکیده را
- ۲_ چون هیزم نغزم من، یاران همه تردامن در مجمر از آن تنها، سوزم و می‌سازم
- ۳_ او پادشاه کشور حسن است و ما اسیر و آن زلف پر خم و صف مژگان سپاه اوست
- ۴_ ای بلبل شیرین زبان به گر نبندی آشیان در گلشنی که باغبان، صد منت از گلچین کشد

۴۴_ نام بحر مقابل چند مصراع درست است؟

- _ دم از دانش مزن با دانه خال نکورویان (هزج مثنی سالم)
- _ شمع پیشت روشنایی نزد آتش می‌نماید (رمل مثنی محذوف)
- _ مرحبا ای نسیم عنبر بوی (رمل مسدس محذوف)
- _ نرگس افسونگر ساقی مرا افسانه کرد (رمل مثنی سالم)
- _ فتاده است کارم به رعنا طبیبی (متقارب مثنی سالم)
- _ منم جانا به جانی بر لب از شوق (هزج مثنی محذوف)
- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

۴۵_ با توجه به سروده زیر کدام مورد نادرست است؟

- سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / تو خود آفتاب خود باش و طلسم کار بشکن / بسرای تا که هستی که سرودن است بودن /
به ترنمی دژ وحشت این دیار بشکن
- ۱_ وزن سروده فوق با مصرع "چه غریب ماندی ای دل نه غمی نه غمگساری" یکسان و دوری است.
- ۲_ اختیار شاعری حذف همزه ۴ بار و ابدال ۲ بار در سروده به چشم می‌خورد.
- ۳_ در سروده قافیه بر اساس قاعده ۲ آمده است و حرف روی "ر" است.
- ۴_ در شعر آرایه‌های "تضمین، مجاز، تشبیه و استعاره" وجود دارد.